

Värmdö kommun

Besöksadress: Skogsbovägen 9-11

Postadress: Värmdö kommun

134 81 Gustavsberg

08-570 470 00

varmdo.kommun@varmdo.sewww.varmdo.se

Riktlinje för hälso- och sjukvård inom vård- och omsorgsnämndens verksamheter

Dokumenttyp	Riktlinje
Diarienummer	2025VON/0132
Lagstadgat styrdokument	Riktlinje för hälso- och sjukvård inom vård- och omsorgsnämndens verksamheter
Ersätter styrdokument	2024VON/0030
Ansvar	Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)
Beslutsnivå	Vård-och omsorgsnämnden
Reviderat	2025-09-11
Beslutsdatum, instans och paragraf	2024-03-21 Vård-och omsorgsnämnden § 22

Kommunens ansvar för vård och omsorg

Enligt hälso- och sjukvårdslagen lag 2017:30 HSL ansvarar kommunen som sjukvårdshuvudman för att en god hälso- och sjukvård bedrivs på särskilt boende för äldre dagverksamheter samt inom lag 1993:387 om stöd och service till vissa funktionshindrade LSS bostad med särskild service samt daglig verksamhet. Kommunens ansvar omfattar sådan hälso- och sjukvård omvårdnad rehabilitering och rehabilitering upp till och med nivån för den legitimerade sjuksköterskans legitimerade arbetsterapeutens och legitimerade fysioterapeutens sjukgymnastens yrkesansvar. Läkaransvaret åligger regionen.

Kommunen ansvarar för att bedriva en hälso- och sjukvård som tillgodoser patientens behov av säkerhet och trygghet samt att det ska finnas den personal som behövs för att ombesörja god vård av kvalitet. Kommunen ska planera sin hälso- och sjukvård med utgångspunkt i befolkningens behov av sådan vård och kommunen ansvarar för att alla medborgare ska få en jämlik vård och omsorg som är säker och möter den enskildes behov.

Om en person har behov av insatser från både socialtjänsten och hälso- och sjukvården ska kommunen och regionen samverka för att upprätta en samordnad individuell plan SIP i enlighet med socialtjänstlagen 2025:400 och hälso- och sjukvårdslagen 2017:30. Planen ska tas fram om någon av huvudmännen bedömer att det behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda och under förutsättning att den enskilde samtycker.

Primärvårdens grunduppdrag

Enligt HSL ska en vårdgivare enligt primärvårdens grunduppdrag:

- tillhandahålla de hälso- och sjukvårdstjänster som krävs för att tillgodoses vanligt förekommande vårdbehov.
- öppenvård ges utan avgränsning när det gäller sjukdomar, ålder eller patientgrupper. Primärvården svarar för behovet av sådana åtgärder i form av medicinsk bedömning och behandling, omvårdnad, förebyggande arbete och rehabilitering som inte kräver särskilda medicinska eller tekniska resurser eller någon annan särskild kompetens.
- tillhandahålla förebyggande insatser utifrån patientens individuella behov och förutsättningar.
- samordna olika insatser för patienten i de fall det är mest ändamålsenligt att samordningen sker inom primärvården.
- möjliggöra medverkan vid genomförande av forskningsarbete.
- se till att vården är tillgänglig.

Kunskap om regelverk, styrande dokument och beprövad erfarenhet

Hälso- och sjukvården ska bedrivas enligt vetenskap och beprövad erfarenhet. Samtliga verksamheter och vårdgivare har ett ansvar att tillskansa sig information om gällande lagar, regelverk och styrdokument som reglerar kommunens hälso- och sjukvård. Vårdgivaren ansvarar för att medarbetare har kunskap om lagar, regelverk, styrdokument, handlingsplaner, samverkansöverenskommelser, anvisningar och lokala rutiner, samt att de efterlevs av såväl medarbetare som underleverantörer av tjänster.

Lokala rutiner

Varje vårdgivare eller av vårdgivaren utsedd verksamhetschef ska säkerställa att verksamheten har en lokal rutin utifrån varje riktlinje för hälso- och sjukvård och övergripande rutiner som ansvarig medicinsk sjuksköterska (MAS) upprättar.

Kvalitetsledningssystem

Varje vårdgivare ska enligt Socialstyrelsens föreskrifter ha ett kvalitetsledningssystem. Ett ledningssystem är ett stöd i att planera, leda och förbättra verksamheter genom systematiskt arbete. Ledningssystemet ska innehålla de processer och rutiner som behövs för att utveckla och säkra kvalitet i verksamhetens samtliga verksamhetsområden. Ledningssystemet syftar till att förbättra och säkerställa vårdens kvalitet och säkerhet genom att fungera som ett verktyg för att identifiera risker och brister. Det möjliggör analys och utvärdering av verksamhetens prestationer vilket i sin tur skapar möjligheter att implementera nödvändiga åtgärder. Det systematiska arbetet kan utgöras av exempelvis egenkontroller, avvikelshantering eller genom andra arbetssätt där verksamheten granskar sitt arbetssätt för att bedöma säkerheten och kvalitet i verksamhetens olika ansvarsområden.

Säker och ändamålsenlig hälso-och sjukvård av god kvalitet

En god och säker vård innebär att:

- arbetet präglas av en humanistisk värdegrund och bygger på ett personcentrerat förhållningssätt där patienten aktivt deltar som medskapare i vården.
- effektiv samverkan sker mellan olika aktörer på alla nivåer och inom den politiska organisationen.
- vården grundar sig på evidensbaserad praktik och teori för att säkerställa bästa möjliga resultat.
- hygienkrav uppfylls för att främja en ren och säker vårdmiljö.

- fullgörelse av kraven på General Data Protection Regulation (GDPR) och sekretess inkluderas för att skydda patienternas integritet.
- korrekt användning av nationella kvalitetsregister och efterlevnad av nationella riktlinjer efterlevs.
- verksamheten jobbar med riskmedvetenhet och beredskap för att hantera eventuella vårdskador.
- ständig kompetensutveckling, analys och uppföljning av risker samt inträffade vårdskador pågår.
- tillförlitliga och säkra system och processer med regelbunden egenkontroll finns i verksamheten.
- sträva ständigt efter att förbättra analys, lärande och utveckling, vilket är våra främsta prioriteringar.
- satsning på kompetens och kompetensutveckling för att säkerställa hög vårdkvalitet ingår i verksamhetsplan.
- enheten har en engagerad ledning och tydlig styrning för att driva en hållbar och säker vårdverksamhet.
- det ständigt pågår arbete med att bidra till att skapa god arbetsmiljö och en säkerhetskultur som främjar välmående och trygghet för både patienter och personal.

Beredskap och patientsäkerhet

Kommunen är skyldig att ha en plan för hur en extraordinär händelse ska hanteras. Planen ska grunda sig på risk- och sårbarhetsanalyser av den verksamhet som bör fungera även i en svår situation. Det innebär att alla kommuner ska planera för hur de ska hantera till exempel större elavbrott, IT-haverier och värmebölja.

Krisberedskap i socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård

Socialtjänsten och den kommunala hälso- och sjukvården är en viktig del av det svenska samhällets beredskap. I likhet med SoL och LSS så finns det inte heller i HSL några undantagsregler som gäller vid höjd beredskap. Enligt ansvarsprincipen är kommunerna således ansvariga för att kunna erbjuda kommunal hälso- och sjukvård även vid höjd beredskap. Enligt HSL får regeringen meddela föreskrifter om hälso- och sjukvården i krig, vid krigsfara eller under sådana utomordentliga förhållanden som är föranledda av att det är krig utanför Sveriges gränser eller av att Sverige har varit i krig eller krigsfara.

Vårdgivare

Vårdgivarens ansvar för hälso- och sjukvård regleras i HSL och patientsäkerhetslagen. Det innebär att vårdgivaren ansvarar för åtgärder att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador. Vårdgivaren ska bedriva hälso- och sjukvård enligt primärvårdens grunduppdrag. Enligt HSL har den eller de av

kommunfullmäktige beslutade nämnder ledningsansvaret för hälso- och sjukvården. Varje privat utförare inom hälso- och sjukvården, som har legitimerad personal antingen anställd eller inhyrd, fungerar som sin egen vårdgivare.

Kommunen är vårdgivare för hälso- och sjukvården där hälso- och sjukvård bedrivs i kommunens regi. Kommunen ansvarar för att det finns en MAS i kommunen. Kommunens MAS ansvarar för uppföljning av patientsäkerheten inom sitt ansvarsområde inom både kommunala och privata verksamheter.

Vårdgivaren ska säkerställa att verksamhetens personal arbetar i enlighet med de processer och rutiner som ingår i ledningssystemet (6 kap. 1 § SOSFS 2011:9). Det är inte bara legitimerade yrkesutövare som ingår i gruppen hälso- och sjukvårdspersonal. Till exempel räknas undersköterskor, vårdbiträden och tandsköterskor som är verksamma vid en vårdinrättning och medverkar i hälso- och sjukvård som hälso- och sjukvårdspersonal.

Regionen ansvarar för att säkerställa läkartillgång, men varje särskilt boende för äldre ska ha ett samverkansavtal upprättat med en läkarorganisation.

Vårdgivaren ska säkerställa att:

- det finns en utsedd verksamhetschef med tillräcklig kompetens och erfarenhet på plats för att bedriva god och patientsäker vård. Verksamhetschef ansvarar för att verkställa vårdgivarens uppgifter.
- verksamhetschefen får goda förutsättningar för att leda och fullgöra sitt uppdrag.
- det finns tillgång till de personalresurser som behövs för att säkerställa god och säker vård.
- lagar, föreskrifter, riktlinjer, styrdokument, samverkansöverenskommelser, handlingsplaner och rutiner med mera finns tillgängliga och är kända för, samt efterlevs av samtliga medarbetare.
- egna dokument revideras och uppdateras utifrån evidens, gällande regelverk och styrande dokument, gällande samverkansöverenskommelser samt befintligt arbetssätt.
- samverkan sker med andra vårdgivare och aktörer för att upprätthålla och säkerställa god patientsäkerhet.
- att kontinuerligt genomföra riskbedömningar inom olika områden i verksamheten och införa systematiska arbetssätt för att främja utvecklingen.
- systematiska egenkontroller genomförs för att säkerställa verksamhetens kvalitet.

- handlingsplaner/åtgärdsplaner upprättas utifrån identifierade riskområden.
- avtal inom olika områden, som är nödvändiga för att bedriva god och säker vård, upprättas.
- det finns tillgång till läkarinsatser och rutin för kontakt.
- upprätta rutiner utifrån MAS riktlinjer som är relevanta för verksamheten och som anpassas efter lokala förutsättningar.
- det finns tekniska och digitala förutsättningar.
- det finns lokalmässiga förutsättningar
- det finns tillgång till nödvändiga produkter inom ramen för vård- och omsorg.
- verksamheten har en god beredskap för oförutsedda händelser och en god säkerhetskultur.
- kontinuitetsplaner/handlingsplaner finns på plats för potentiella faktorer som kan leda till driftstopp som exempelvis personalbortfall, strömavbrott och händelse av kris och katastrof.
- det finns tillgång till akutläkemedelsförråd eller fullständigt läkemedelsförråd.
- verksamheten uppnår god hygienisk standard och följsamhet till basal hygien.
- att innan en ny diagnos- eller behandlingsmetod som kan ha betydelse för människovärde och integritet börjar tillämpas, ska vårdgivaren se till att metoden har bedömts från individ- och samhällsetiska aspekter
- sekretess och GDPR kan upprätthållas.
- det finns tydliga rutiner för att säkerställa att hälso- och sjukvårdspersonal rapporterar händelser som orsakat eller hade kunnat orsaka vårdskada.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska MAS

Reglering av MAS uppgifter finns i lag och förordning samt i Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd.

Förutom regelverk som reglerar MAS ansvarsområden åligger det också MAS att upprätthålla och utveckla verksamheternas kvalitet och säkerhet utifrån kommunens styrande dokument och delegationsordning.

MAS har inte primärt ansvar för den individuellt inriktade vården av enskilda patienter eller säkerställandet av bemanning eller kompetens hos medarbetare men kan ingripa och bestämma över vård och behandling gällande enskilda om det behövs för att den enskilde ska få en god och säker vård.

MAS utövar sitt ansvar genom att:

- stödja och vägleda verksamheter i hälso- och sjukvårdsfrågor.
- planera för utveckling av patientsäkerhetsarbete på strategisk nivå inom sitt ansvarsområde.
- påtala patientsäkerhetsrisker.
- utföra granskning och kontroller av hälso- och sjukvården i verksamheter.
- dokumentera och redovisa den kommunala hälso- och sjukvårdens arbete och utveckling.
- upprätta skriftliga direktiv/underlag/övergripande rutiner som reglerar hur verksamheterna ska bedriva sin hälso- och sjukvård med utgångspunkt från övergripande regelverk.
- ansvara för att leda utredning av lex Maria i samarbete med chefer och medarbetare för de verksamheter där MAS har tillsynsansvar.
- göra lex Maria anmälan till IVO vid risk för eller allvarlig vårdskada inom en verksamhet där vårdgivaren är MAS uppdragsgivare.
- utgöra sakkunnig vid upprättande av avtal eller vid upphandling inom hälso- och sjukvård när behov uppstår.
- stödja och vägleda vid planering och användandet av kommunens hälso- och sjukvårdsresurser och kompetens.
- vara aktiv och delaktig i strategiska frågeställningar kopplat till kommunens hälso- och sjukvårdsområde.
- utgöra kommunens samverkansrepresentant i kommunala hälso- och sjukvårdsfrågor på övergripande nivå.
- MAS är samarbetspartner till verksamhetschefen (enl. HSL 2017:30 4 kap. 2§) gällande ansvaret för medicintekniska produkter i kommunens hälso- och sjukvård (SOSFS 2008:1).

Enligt Hälso- och sjukvårdsförordningen (SFS 2017:80) 4 kap. 6 §, ska en medicinskt ansvarig sjuksköterska samt enligt 11 kap. 4 § första stycket hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) ansvara för att:

- patienten får den hälso- och sjukvård som en läkare förordnat om.
- journaler förs i den omfattning som föreskrivs i Patientdatalagen (2008:355).
- beslut om att delegera ansvar för vårduppgifter är förenliga med patientsäkerheten.
- det finns ändamålsenliga och välfungerande rutiner för läkemedelshantering.
- det finns ändamålsenliga och fungerande rutiner för rapportering enligt 6 kap. 4§ Patientsäkerhetslagen (2020:659).
- det finns ändamålsenliga och välfungerande rutiner för att kontakta läkare eller annan hälso- och sjukvårdspersonal när en patients tillstånd fordrar det.
- patienten får en säker och ändamålsenlig hälso- och sjukvård av god kvalitet inom kommunens ansvarsområde.

Verksamhetschef/enhetschef

Verksamheter som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet ska ha en verksamhetschef som säkerställer patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och att säkerheten i vården tillgodoses enligt Hälso- och sjukvårdsförordningen (2017:80) 4 kap. I Värmdö kommuns egenregi är verksamhetschef tillika enhetschef.

Verksamhetschefen har övergripande ansvar för att vård och omsorg bedrivs och fullföljer vårdgivarens ansvar och skyldigheter, samt det ansvar som tilldelats inom sitt verksamhetsområde. Ansvaret innefattar vidare att ett systematiskt patientsäkerhetsarbete bedrivs och med stöd av ledningssystemet planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten.

Om verksamhetschefen själv inte har kompetens och erfarenhet för att följa upp hälso- och sjukvården kan denne uppdra ansvaret formellt till en person som har rätt kompetens och erfarenhet som får ledningsansvar för hälso- och sjukvården som bedrivs inom den egna verksamheten. Verksamhetschefen ansvarar för att säkerställa ledningsansvariges lämplighet samt att denne har förutsättningar för att planera för, leda och följa upp hälso- och sjukvården.

Verksamhetschefen/enhetschef ansvarar för att genomföra eller utse funktioner som säkerställer att:

- kartläggning av vilka behörigheter som krävs till olika system, samt att nödvändiga behörigheter tilldelas och/eller förnyas till ansvariga personer för att dessa ska kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

- genomförandet av nödvändiga riskbedömningar i verksamheten pågår.
- upprätta lokala handlingsplaner.
- skapa förutsättningar för god säkerhetskultur och patientsäkerhet.
- samtliga medarbetare och ledning löpande tillskansar sig information om gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer, handlingsplaner, samverkansöverenskommelser och övergripande rutiner samt direktiv.
- lokala rutiner upprättas och uppdateras utifrån gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer, samverkansöverenskommelser, nationella och lokala handlingsplaner, samt att dessa implementeras och efterlevs av medarbetare och leverantörer av hälso- och sjukvårdstjänster.
- vårdkontakt utses inom det bedrivna verksamhetsområdet (omvårdnadsansvarig sjuksköterska, ansvarig arbetsterapeut och fysioterapeut/sjukgymnast).
- det finns lokala förutsättningar för att bedriva patientsäker vård enligt gällande direktiv under dygnets alla timmar.
- verksamheten har en planering för, utvecklar, implementerar och följer upp verksamhetens teamarbete inom hälso- och sjukvård samt patientsäkerhet.
- bemanningen är tillräcklig för att uppnå god och säker vård.
- personal har språkliga kunskaper, kompetens och förutsättningar för att fullgöra sitt arbete och rapportera händelser.
- genomföra eller utse funktioner som säkerställer patientens delaktighet i sin egen vård och närstående, i den utsträckning patienten önskar det.
- samverkan sker med andra vårdgivare.
- externa avvikelser rapporteras till berörd vårdgivare.
- säkerställa ett systematiskt kvalitetsarbete inom verksamhetens ansvarsområden.
- samtliga medarbetare har kännedom om sitt ansvar att medverka och bidra till systematiskt kvalitetsarbete som en integrerad del i den dagliga verksamheten.
- medarbetare har kunskaper om sitt ansvar att följa rådande riktlinjer och rutiner samt att rapportera risker och avvikelser som identifierats och uppstår i verksamheten.
- rapportering sker utan dröjsmål till MAS, kommunens förvaltning, samt den egna eller andra berörda vårdgivare när det föreligger allvarliga risker eller brister i vård- och omsorg.
- rapportering sker om det föreligger risker och brister kopplat till patientsäkerheten som verksamhetschefen inte har förutsättningar för att påverka och åtgärda.
- arbetsbeskrivningar upprättas för varje profession kopplat till hälso- och sjukvård.
- tekniska produkter besiktigas och underhålls enligt leverantörers anvisningar och direktiv.

Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal

Hälso- och sjukvårdspersonalen ska ge en god hälso- och sjukvård samt ha god kännedom om olika sjukdomstillstånd och behandlingsmetoder utifrån vetenskap och beprövad erfarenhet.

Hälso- och sjukvårdspersonal ansvarar för att leda och planera för hälso- och sjukvården inom sin profession samt genomföra och följa upp de planerade hälso- och sjukvårdsinsatserna. Vidare ligger ansvaret i att medverka inom ramen för verksamhetens ledningssystem samt i det systematiska kvalitetsarbetet.

Sjuksköterskan har övergripande omvårdnadsansvar för patienten, medan arbetsterapeuten och fysioterapeuten/sjukgymnasten är ansvariga inom sina specifika områden. Varje patient ska ha en ansvarig vårdkontakt utsedd av verksamhetschef för respektive profession.

Legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal ansvarar för att:

- göra bedömningar, undersökningar samt förskrivningar relaterat till hälso- och sjukvård inom sin yrkesutövning och legitimation utifrån gällande regelverk och anvisningar.
- utgöra en fast vårdkontakt inom sitt verksamhetsområde (omvårdnadsansvarig sjuksköterska, ansvarig arbetsterapeut och sjukgymnast).
- göra riskbedömningar inom sitt professionsområde.
- upprätta hälsoplan/vårdplan för den enskilde patienten.
- handleda/utbilda/arbetsleda medarbetare inom vård- och omsorg utifrån sin profession, avvikelshantering, kvalitetsutveckling av hälso- och sjukvård.
- i samarbete med ansvarig chef se till att personalen har behörigheter som krävs till olika digitala system som verksamheten använder sig av för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter. Om behörighet saknas rapporteras detta till ansvarig chef.
- delegering utfärdas till omsorgspersonal när det är förenligt med god och säker vård.
- registrera i kvalitetsregister.
- dokumentera i hälso- och sjukvårdsjournal.
- bedöma och inhämta samtycken när nödvändigt.
- bidra till god säkerhetskultur.
- bidra till upprättandet av lokala rutiner, samt påtala om lokala rutiner behöver revideras.
- medicintekniska produkter används och underhålls enligt leverantörers anvisningar inom sitt ansvarsområde, regelverk och andra anvisningar.
- säkerställa funktion och genomföra egenkontroller av medicintekniska produkter.
- utföra egenkontroller inom verksamheten utifrån hälso- och sjukvårdens område.
- vara delaktig i att planera för, utveckla, implementera och följa upp verksamhetens teamarbete inom hälso- och sjukvård och patientsäkerhetsarbete.
- medverka till patientens delaktighet i sin egen vård och närstående i den mån patienten önskar.

- samverka och ha en dialog med närstående om patienten önskar.
- ha kännedom om sitt ansvar att medverka och bidra till systematiskt kvalitetsarbete som en integrerad del i den dagliga verksamheten.
- rapportera avvikelser, klagomål och synpunkter.
- samverka med andra vårdgivare och rapportera externa avvikelser till berörd vårdgivare eller verksamhetschef.
- utan dröjsmål rapportera till verksamhetschefen eller andra berörda vårdgivare när det föreligger allvarliga risker eller brister i vård- och omsorg.

Omsorgspersonal

Omsorgspersonal som genom delegering utför hälso- och sjukvårdsinsatser räknas som hälso- och sjukvårdspersonal och är därmed skyldiga att medverka till patientsäkerheten genom att följa gällande regelverk för hälso- och sjukvård.

Omsorgspersonalens ansvar kopplat till patientsäkerhet:

- följa lokala rutiner, anvisningar och regelverk.
- ta till sig den information som verksamheten ger om den hälso- och sjukvård som verksamheten bedriver.
- ansvarar för att man har erhållit de behörigheter som krävs till olika digitala system som verksamheten använder sig av för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter. Om behörighet saknas rapporteras detta till ansvarig chef.
- bidra till god säkerhetskultur.
- påtala om lokala rutiner behöver revideras.
- medicintekniska produkter används enligt ordination/instruktion och underhålls enligt hälso- och sjukvårdspersonalens och leverantörers anvisningar.
- vara delaktig och aktiv i verksamhetens teamarbete.
- medverka till patientens delaktighet i sin egen vård och närstående i den mån patienten önskar.
- ha en dialog och samverka med anhöriga när patienten önskar.
- dokumentera/signera genomförda hälso- och sjukvårdsuppgifter.
- upplysa den som delegerar uppgiften om eventuellt hinder och brist på förmåga att fullgöra avsedd arbetsuppgift.
- fullgöra mottagna arbetsuppgifter enligt given instruktion.
- ta kontakt med närmaste arbetsledare eller hälso- och sjukvårdspersonal vid osäkerhet på hur en uppgift ska genomföras.
- utan dröjsmål kontakta sjuksköterska och rapportera om till exempel förändringar i patientens hälsotillstånd som kan leda till att delegerad uppgift inte går att genomföra.

- ha kännedom om sitt ansvar att medverka och bidra till systematiskt kvalitetsarbete som en integrerad del i den dagliga verksamheten.
- rapportera avvikelser, klagomål och synpunkter.
- samverka med andra vårdgivare och rapportera externa avvikelser till sin verksamhetschef.
- utan dröjsmål rapportera till verksamhetschefen när det föreligger allvarliga
- risker eller brister i vård- och omsorg.

Dokumentation

Enligt patientdatalagen har all legitimerad personal och de som biträder legitimerad personal, det vill säga alla som utför en hälso- och sjukvårdsuppgift genom delegering, ordination eller instruktion, skyldighet att dokumentera. Patientjournal ska föras på personer som erhåller kommunal hälso- och sjukvård inom korttidsboende, särskilt boende enligt SoL och LSS, hemsjukvård i ordinärt boende och dagverksamhet för äldre.

En patientjournal ska innehålla de uppgifter som behövs för en god och säker vård av patienten. Uppgifterna ska föras in i journalen utan längre dröjsmål.

Utlämning och förvaring av journalhandlingar

Utlämning av journalhandling ska föregås av menprövning. I kommunens delegationsordning och/eller styrdokument regleras vem som ansvarar för att göra menprövning inför utlämnande av journalhandling. Varje vårdgivare är skyldig att ha rutiner för vem eller vilka som har rätt att på vårdgivarens uppdrag fatta ett beslut om utlämnande av patientuppgifter.

Menprövningen bör göras av någon som har god överblick över hela situationen. Undantag gäller som huvudregel om patienten samtycker till att uppgifterna lämnas ut. Det gäller dock inte om det finns uppgifter om annan person, till exempel anhörig, i journalen. Då ska en menprövning göras av utsedd ansvarig enligt delegationsordning.

Varje journalhandling skall hanteras och förvaras på ett sätt att obehöriga inte får tillgång till handlingen. Patientjournallagen reglerar ansvaret för bevarandet av journaler och arkivlagen reglerar verksamheternas ansvar för att organisera, förteckna och skydda handlingar från förstörelse. Vårdgivaren ska ha lokala rutiner som innefattar utlämning och förvaring av journalhandlingar.

Styrdokument

Arkivlag (1990:782)

Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

Hälso- och sjukvårdsförordning (2017:80)

Hälso- och sjukvårdens beredskap – struktur för ökad förmåga (SOU 2022:6)

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete enligt (SOSFS 2011:9)

Lag om psykiatrisk tvångsvård (1991:1128)

Lag om rättspsykiatrisk vård (1991:1129)

Lag om samverkan vid utskrivning från slutenvård (2017:612)

Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387)

Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)

Patientlag (2014:821)

Patientsäkerhetslag (2010:659)

Patientdatalag (2008:355)

Socialtjänstlagen (SoL, 2025:400)

Tandvårdslag (1985:125)

Övriga dokument

[Krisberedskap i socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård](#)
[Medicinskt ansvarig sjuksköterska och medicinskt ansvarig för
rehabilitering \(socialstyrelsen.se\)](#)

Denna handling har utvecklats i samarbete mellan kommunerna Värmdö och Tyresö.